

úsilím nejlepších pracovníků, soustředěných do dočasných vědeckých pracovišť.

Jak již bylo řečeno, není navázána účinná spolupráce s Československou akademií věd ve vědeckovýzkumných pracích státního plánu. Řešení úkolů, významných pro vojenství, není ze strany armády náležitě ovlivňováno a ani plánovitě využíváno k zvýšení obrany země.

Týlové katedry (skupiny) vojenských škol a akademie se dosud nestaly centrem vědecké práce. To se nezbytně musí odrážet i v přípravě a výchově kvalitních vědeckých pracovníků.

Konečně význam vědecké práce není na úseku týlu ještě plně docenován a pro vědeckou činnost nejsou vytvářeny příznivé podmínky (uvolňování schopných pracovníků a jejich osvobození od plnění všech ostatních služebních úkolů, účinná a kritická práce v kolektivech, vytváření dočasných vědeckých pracovišť, spojování teorie s praxí).

Rízení vědecké práce se dosud nestalo normální metodou denní práce velitelů a štábů.

Co je třeba udělat k podstatnému zkvalitnění vědecké práce?

Především je třeba vytvořit širokou základnu vědeckých pracovníků. Jejich výběr a přípravu je třeba zahájit již v řadách žáků

škol důstojníků v záloze a posluchačů vojenských škol a akademií. Tak si vytvářet širší základnu, jednak pro výběr uchazečů c vědecké hodnosti, jednak odborníků pro vědecká a vědeckovýzkumná pracoviště.

Domnívám se, že hlavní úkoly je možno řešit jen cestou dočasných vědeckých pracovišť, komplexně, soustředěným úsilím pracovníků všech potřebných oborů, jak to vyžaduje komplexnost řešení úkolů.

Je dále třeba plně prosadit, aby vojenští odborníci byli aktivně zapojeni do úkolů státního plánu Československé akademie věd. Zde nutno plně využít zkušeností vojenské zdravotnické služby.

Konečně je třeba zkvalitnit vědeckou práci u týlových kateder VAAZ. K tomu vytvořit širší základnu pedagogických kádrů.

Ve školách, vojenských akademiích i ve vojskách vytvářet vědecká sdružení (vědecké kroužky); posluchače vychovávat a zapojovat do vědecké a vědeckovýzkumné práce.

Vědecká konference, která shromáždí nejlepší vědecké pracovníky naší armády, řekne jistě k současnému stavu vědecké práce v armádě své slovo. Pomůže odhalit příčiny nedostatků a co hlavně, přinese řadu zkušeností, kritiky, poradí a naznačí cestu k dosažení pronikavějších výsledků na vědeckém poli.

10 let Vojenské akademie Antonína Zápotockého vyznamenané Řádem republiky

Plukovník Luďvík Varvařovský

Srpen 1961 je měsícem, v němž československé ozbrojené síly vzpomínají deseti-letého výročí založení své nejvyšší vojenské školy.

VA AZ byla zřízena rozkazem MNO č. 48 dne 15. 8. 1951 původně jako vojenská technická akademie v době, kdy v čs. ozbrojených silách existovala již Vojenská akademie Klementa Gottwalda. Základní příčinou jejího založení byl nebyvale rychlý růst významu a počtu techniky v procesu ozbrojeného zápasu.

Porovnáme-li činnost a poslání obou akademií, pak můžeme zjistit, že zatím co VA KG zaměřovala svoji práci především k řešení problémů operačně taktických

a k účasti na cvičeních, VTA AZ se zaměřovala především na řešení problémů technických a k účasti na vojskových zkouškách různých druhů výzbroje a vojenské techniky.

Rozhodný obrat v této situaci nastal v r. 1958, v němž v duchu usnesení politického byra Ústředního výboru KSČ z 29. 4. 1958 o reorganizaci vojenského školství, byla rozkazem prezidenta republiky č. 06/1958 a rozkazem ministra národní obrany č. 07/1958 sloučena Vojenská akademie Klementa Gottwalda s Vojenskou technickou akademií Antonína Zápotockého. Spojením obou akademií dostaly ozbrojené síly naší republiky novou Vojenskou akademii Anto-

nina Zápotockého, jejímž úkolem je připravovat velitelské a inženýrské kádry pro potřeby armády a zbrojního průmyslu.

V duchu usnesení XI. sjezdu naší komunistické strany byly tímto opatřením vytvořeny jednak základní předpoklady pro těsné a všestranné spojení naší nejvyšší vojenské školy se životem vojsk a jednak k tomu, aby se VA AZ stala střediskem vojenskovědecké a vědeckovýzkumné práce.

Kterými konkrétními formami své práce, kromě vysoce kvalitního učebně výchovného procesu, může VA AZ účinně plnit tento vysoce náročný úkol? V podstatě jde o tyto formy:

- práce v sekcích a odborných skupinách vědecké rady MNO a ve vědecko-technických radách druhů vojsk a správ;

- účast na velitelsko-štábních cvičeních a cvičeních s vojsky, příprava a provádění ukázkových a zkušebních cvičení, velitelských a odborných shromáždění;

- řešení základních i dílčích vojenskovědeckých a vědeckovýzkumných úkolů, zpracovávání řádů, předpisů a výcvikových pomůcek, jakož i zpracování sborníků o důležitých a aktuálních otázkách z různých oborů vojenské vědy a vojenské techniky;

- zpracování posudků a dobrozdání k různým materiálům a projektům, jakož i konzultační a přednášková činnost;

- práce v redakčních radách vojenských časopisů a vlastní publikační činnost.

Přehlížíme-li dnes u příležitosti 10. výročí založení VA AZ výsledky její práce, pak nutno objektivně přiznat, že v posledních dvou letech se spojení se životem vojsk i kvalita vědecké práce podstatně zlepšily. Je to jednak zásluhou složek MNO, které akademií ukládají řešení konkrétních úkolů v duchu náplně stanovené pro přípravu vojsk a štábů ve výcvikovém roce, jednak zásluhou útvarových organizací posluchačů, především posluchačů různých kursů, kteří přinášejí konkrétní náměty jaké problémy je účelné pro vojska řešit a konečně, a to nikoliv v neposlední řadě, i iniciativou kateder, které uskutečňujíce usnesení PB ÚV KSČ o dosažení předstihu před vojsky, hledají nové a účinné formy styku s vojsky a pomoci vojskům. Díky této vzájemné iniciativě se spolupráce operačně taktických kateder i některých technických kateder s vojsky značně rozšířila. Příslušníci kateder se zúčastňují cvičení s vojsky i velitelsko-štábních cvičení, konají přednášky u vojsk a v duchu perspektivních plánů odcházejí do vojsk na dlouhodobé i krátkodobé zkušenosti. Některé katedry začínají uskutečňovat vyšší formy spolupráce uzavíráním vzájemných socialistických smluv se štáby svazků i armád.

Uvedené formy spolupráce jsou zpravidla oboustranně výhodné. Katedry mohou v řadě otázek poskytnout vojskům účinnou pomoc v teoretických otázkách, v přípravě a řízení velitelských a odborných shromáždění a různých cvičení atd. Konkrétním důkazem takové účinné pomoci jsou např. instrukčně metodická a ukázková zaměstnání, jež akademie provedla při ministeruském shromáždění před zahájením výcvikového roku v říjnu 1959 a v listopadu 1960. Na druhé straně tyto formy spolupráce přinášejí zisk i příslušníkům akademie, neboť jim umožňují lépe poznat život a potřeby vojsk, seznámit se s důležitými problémy svazků i armád, poznat formy řešení těchto problémů v jednotkách a z toho čerpat náměty pro zlepšení učebně výchovného procesu, materiálně technické základny akademie apod.

Díky podstatně zlepšenému ústřednímu plánování vojenskovědecké činnosti a svědomité práci příslušníků VA AZ v komisích, odborných skupinách, v sekcích i předsednictvu vědecké rady MNO, byly vojenskovědecké úkoly konkretizovány, staly se aktuálními a přestaly se opožďovat za potřebami vojsk. Je pochopitelné, že tímto opatřením se požadavky kladené na VA AZ zvýšily, neboť zatím co v r. 1959 celá akademie řešila asi 40 vědeckých úkolů, v r. 1960 pouze katedry první fakulty řešily 29 vojenskovědeckých úkolů operačně taktického charakteru. Ačkoliv některé úkoly byly studijního zaměření, řada vyřešených úkolů je dnes již prakticky vojsky využívána.

Názorným příkladem této skutečnosti je např. řešení problému požární ochrany vojsk v polních podmínkách. Výsledkem této vojenskovědecké práce VA AZ je směrnice náčelníka generálního štábu o požární ochraně, kterou v těchto dnech vojska dostávají k provádění, jakož i instrukčně metodické zaměstnání provedené v červenci t. r. na téma „Likvidace velkých požárů v polních podmínkách“, na němž bylo příslušníkům štábu ukázáno, jakým způsobem lze zásady uvedené směrnice uvádět do života při výcviku vojsk a při řešení konkrétních bojových úkolů.

Bude jistě prospěšné na těchto formách neustrnout, nespokojit se s dosavadními výsledky a chtít dosáhnout více.

Za jakých předpokladů je možné dosáhnout toho, aby VA AZ ještě účinněji pomáhala vojskům, aby ještě soustavněji pracovala s předstihem před vojsky?

První předpoklad spočívá ve správném perspektivním úkolování akademie. Má-li VA AZ skutečně pracovat s předstihem před vojsky, musí jí být v základních uka-

zatelich odpovědnými místy řečeno, kam vývoj směřuje. Tento požadavek naprosto není v rozporu s iniciativním a tvůrčím přístupem k řešení různých problémů, naprosto neznamená, že by se VA AZ dostala do vleku událostí. Naopak — iniciativě a tvůrčím schopnostem se vždy daří v těch podmínkách, kde je známa generální linie. Dosáhnout takového stavu znamená např., že určité informace, určitou novou techniku apod., by měla dostat akademie dříve než vojska, nejpozději však současně s vojsky a nikoliv naopak.

Druhý předpoklad spočívá v komplexnosti řešení vojenskovědeckých a vědeckotechnických úkolů. Pro podstatné zvýšení obranyschopnosti naší socialistické republiky bude jistě výhodnější, bude-li VA AZ místo 30—40 dílčích ročních vědeckých úkolů, řešit 1—2 komplexní dlouhodobé úkoly celooarmádního významu, při čemž bude mít povinnost tyto úkoly vyřešit nejen s hlediska operačně taktického, ale současně i s hlediska vojenskotechnického, přihlížejíc přitom k poslání čs. ozbrojených sil a k našim ekonomickým možnostem. Řešení komplexních úkolů není ovšem možné bez soustavného prověřování dílčích výsledků, bez experimentálních zkoušek. V práci vynálezce je k tomu třeba laboratoř, závod, v práci vojenskovědecké je k tomu zapotřebí příslušné organizovaný zkušební útvar. Je pravda, že mnohé výsledky vojenskovědecké práce lze prověřovat ve spolupráci s útvary. Ovšem náročné programy výcvikového roku a úkoly útvarů nedávají k tomu často dostatek možností. Vzniká proto otázka, zda by akademie místo malé školní jednotky neměla mít zkušební útvar, u něhož by prověřovala výsledky svých vojenskovědeckých a vojenskovýzkumných úkolů tak, jak v procesu jejich řešení budou vznikat.

Konečně třetí předpoklad spočívá v kádrovém zabezpečení akademie, ve vyhledá-

vání a výchově vědeckých kádrů. Ne každý člověk má schopnosti být vědeckým pracovníkem. K vědecké práci je třeba mít nejen všeobecné a příslušné odborné vzdělání, ale i určité zkušenosti z daného oboru, intuici, erudici, nápady a dostatečnou dávku fantazie. Leninská poučka „od živého názírání k abstraktnímu myšlení a od něho k praxi...“ neplatí v žádném oboru lidské činnosti tak výrazně, jako právě ve vědecké práci.

Hodnotíme-li tudíž dnes podíl akademie na zvyšování obranyschopnosti naší socialistické republiky, pak je třeba současně upozornit i na tuto důležitou okolnost. VAAZ nejvyšší vojenská škola Čs. lidové armády není žádným zvláštním tělesem v této armádě, je její organickou a nedílnou součástí. Má-li tudíž akademie svoji úlohu plnit stoprocentně, má-li se co nejrychleji oprostit od některých dílčích nedostatků, které ještě má, má-li být každodenní pomocníci vojskům, pak o to musí usilovat nejen příslušníci akademie, ale všichni odpovědní orgány v armádě. Každý velitel a náčelník by měl považovat za vysoké ocenění své práce, jestliže co nejvíce jeho podřízených bude vybráno za posluchače VA AZ, každý z nich by měl mít osobní zájem na tom, aby do VA AZ přicházeli důstojníci s bohatými praktickými zkušenostmi, důstojníci mající předpoklady k pedagogické a vojenskovědecké práci. Každý důstojník ustanovený do funkce vědeckopedagogického pracovníka VA AZ by měl toto ustanovení považovat za projev důvěry ke svým schopnostem. Bude-li každý z nás na každém místě v armádě takto přistupovat ke kádrovému zabezpečení akademie, pak se akademie stane nejen pomocníkem vojsk, ale skutečnou oporou vojsk v rozvíjení vojenského umění, ve zdokonalování vojenské techniky a v přípravě vysoce vzdělaných, politických i odborně na výši stojících velitelských a inženýrských kádrů.